

TIZENÖTÖDIK FEJEZET

KÖSZÖNÖM VAGY BAZD MEG?

KÖZÖNSÉG

KÖZÖNSÉG

Kedden délután, miután megtörtént a tragédia, nálam gyűltünk össze: Hüti, Edvin meg még mások. Nem tudjuk miért. A szomorúság és a fájdalom hozott össze minket. Nem beszélünk, csak néztünk magunk elé, fel sem fogtuk, mi történt. Mindenki próbálta megérteni a helyzetet, de nem akartuk elhinni, rengeteget sírtunk, szinte agyonvágott minket a fájdalom és a tehetetlenség.

Azt hittem akkor, hogy ennek soha nem lesz vége.

– Megállt az idő – gondoltam. – Minden megváltozott.

Akkor éjjel nem aludtam semmit, végig fent voltam, hánykolódtam, senkit nem akartam magam körül, egyedül akartam lenni. Hajnal négykor nem bírtam tovább, és lementem a partra Alexszel, a kutyámmal.

Megálltam a csónakház előtt, és sírtam, majd utána bolyongtam csak céltalanul, amíg teljesen kimerültem. Úgy éreztem, nem bírom tovább, és hazamentem. Igyekeztem összeszedni magam, de ez nem nagyon sikerült. Később megint lementem a telepre, de csak lézengtem.

Emberek jöttek-mentek, virágokat, koszorúkat hoztak, az a bizonyos stég megtelt mécsesekkel és szomorúsággal.

Egyszer csak odajött hozzám Robi, és elkezdte mondani, hogy gondolkoznom kellene, mert jön a szombat, és addig lezárul az olimpiai nevezés. Ettől a felvetéstől én teljesen kiborultam, ideges lettem, hallani sem akartam erről.

Nem érdekelt az egész verseny, se a kenuzás, meg is haragudtam Robira, hogy ezzel traktál, és hogy képes ilyenre gondolni, meg egyáltalán hogyan is képzelem, hogy ebben az állapotban tudok versenyezni.

Később Robitól megtudtam, mennyire nehéz volt neki is, csak ezt ő kevésbé mutatta ki:

– Azon az éjszakán én se aludtam egy percet sem, nem akartam elhinni az egészet. Ugyanakkor kettősség volt bennem, az egyik, hogy amit elkezdtünk, be kell fejeznünk, hiszen Koló is ezt akarná. Viszont az is folyamatosan ott járt a fejemben: van-e jogom hozzá? De azt is tudtam, ha magadba temetkezel, és otthon bezárkózol, akkor biztosan kórházban végzed. Így utólag bevallom, hogy még Mártát is felhívtam szerdán, segítsen nekem, mert tudtam, hogy adsz a véleményére.

Ekkor szembesültem először azzal, hogy Robiék tervezik az indulást. Később Hüti is felhozta ezt a témát, ezen is teljesen megrökönyödtem, és szintén elzárkóztam.

Este hat órára be voltam jelentve Mártához, a pszichológusunkhoz, aki egyébként előző nap rögtön odajött a tragédia helyszínére is. Neki mindent elmondtam, sokat beszélgettünk, elmeséltem neki azt is, hogy Robiék mit kérdeztek tőlem. Azt tanácsolta, próbáljak a munkába temetkezni, mert könnyebb lesz az egészet feldolgozni.

Én képtelen voltam gondolkodni, döntéseket meghozni, azokra az emberekre hagyatkoztam, akikben megbíztam, akiket ismertem már régóta, és tudtam, hogy Kolóhoz is közel álltak.

Beszéltem Edvinnel is, aki ugyanazt az álláspontot képviselte, mint Robiék.

Akkor felmerült bennem, hogy rajthoz állok az olimpián.

Még nem tudtam, hogy kivel és hány számban, de elindulok.

Dittmer nekem szegezi a kérdést:

– És miért Kiss Tamást választottátok?

– Hú, ez nehéz is, meg könnyű is, amit kérdezel. Ennek a sztorinak több része van, nagyon egyszerű és egyben nagyon összetett is.

Most végig futnak bennem az emlékek, tényleg olyan ez az egész, mintha egy film lenne, amiben Koló a főszereplő, mi pedig a mellékszereplők. Valóban furcsa, ráadásul vannak olyan dolgok, amelyeket Tamás nekem is csak az olimpia után mondott el.

Tamás jelleme hasonlít Kolóéhoz, szerénységét és visszahúzó természetét tekintve, bár egy teljes generációnyi különbség volt közöttük. Az elsődleges szempont szakmailag a betérdelés volt, mivel én balos stroke vagyok, Koló meg jobbos volt, így mindenféleképpen ilyen ember kellett. Tamás pont így evez, de még sok ilyen kenus van az országban.

Más tényezők is közrejátszottak. Kis Tamás Robi csapatához tartozott, tehát az edző-versenyző kapcsolat már kialakult, és ez nagyon fontos volt. Ezen kívül ott volt a tragédiánál, ezért tudta, és hitelesen érezte ennek a tehernek a súlyát, mert ő ugyanúgy átélte az egészszet, mint én, és így jobban bele tudott helyezkedni a környezetbe, és abba munkába, amely ránk várt utána. Ráadásul előtte együtt voltunk Dél-Afrikában tudtam, hogy milyen remek csapattag, és mennyire lehet rá számítani. Arról nem is beszélve, hogy Kolóval milyen jó kapcsolata volt.

Elől mindig a stroke térdel, ő diktálja általában a tempót, de nem mindig. Ehhez egy külön alkat kell. Hátral a kormányos, ő irányítja a hajót. Értelemszerűen mindkettő más embert kíván, ráadásul ellenkező oldalon is kell evezni, ezért nem olyan könnyű párt találni. Ez egyébként is csak az egyik alap, amelyben passzolni kell.

Technikailag ezek voltak tehát az elsődleges szempontok. A másik pedig, hogy olyan jellem kellett, aki szerény, nem az olimpiai becsvágy hajtja és a hiúság, aki képes ezt a terhet elbírní. Annak ellenére, hogy sokan jelentkeztek, mi, pontosabban Robiék, Tamást választották, mint kiderült később, ez jó döntés volt.

A hideg kiráz, ha erre gondolok, egy pár dolog nekem is csak Peking után derült ki. Hogy mit értek ez alatt?

Tamás elmesélte később, milyen különös kapcsolat fűzte Kolóhoz már fiatal kora óta, és hogy neki is, mint ahogy sokaknak, ő volt a példaképe.

Tehát meglett az ember, én ismertem Tomit, ráadásul nálam nyírta a füvet.

– Az a bizonyos kedd – nézek Dittmerre.

A mai napig megvisel, nem nagyon emlékszem, csak bizonyos részekre. Nem aludtam, nem ettem, csak sírtam és bambultam magam elé, nem beszéltem szinte senkivel, nem nyilatkoztam.

Abban, hogy a teljes összeomlást sikerült elkerülnöm, nagy szerepet játszik az olimpia, amelyen el kellett indulnom. Ha nagyon populáris szeretnék lenni, akkor úgy fogalmaznék, mint annak idején Freddie Mercury: the show must go on, a műsornak folytatódnia kell. Koló is ezt akarta, tudom, érzem.

Kitartásával és versenyszellemével megtanította, mintha a fülembe súgta volna:

– Bucok, a kenunak futnia kell, mindegy ki vezeti, a hajónak siklania kell a vízen, a magyar párosnak ott kell lennie az olimpián.

Ebben a vízióban is kidomborodott szerénysége, és eszembe jutott rosszulléte. Az ájulás után – ahogy magához tért – kérte, másszunk vissza a hajóba, és húzzunk egy párat, mert nem

akart rossz érzéssel hazamenni. Ez a gondolat motoszkált bennem, és adott erőt, az, amelyet akkor, ott nekem tanított. Ha nem teszem, elárulok mindent és mindenkit. Legfőképpen az ő szellemiségét, magamat, az edzőmet és talán az egész hazámat. Nem azt sugallta életével és pályafutásával, hogy megfutamodjak.

El kell indulnom az olimpián, viszont azt tudtam, hogy két számban nem fog menni, bárki is térdel be, nem fogunk össze szokni ennyi idő alatt. Így azt a bizonyos gyilkos ötszázat kihagytam, és csak az ezret vállaltam.

Reggel visszamentem a partra, Kiss Tamás is ott volt, kiment evezni, de aki akkor vízre szállt, inkább bánatában tette. Senki nem beszélt senkivel, megállt az idő. Valami véget ért ott, akkor Csepelen, csak ültem a parton és bámultam. Robi próbált valami edzésfélét tartani, de ő is iszonyatosan szenvedett, 16 éves kora óta edzette Kolót. Mindenki kisírt szemekkel jöttek, borzalmas volt az egész, nem akarom tovább részletezni...

Elkezdene a könnyeim folyni, Dittmer megértően ráteszi vállamra a kezét. Jólesik, mert úgy érzem, benne is van egy kicsi Kolóból. Megnyugszom.

Halkan kérdi:

– Hogy adtátok be ezt Tamásnak?

– Robi hívta fel először – mondom –, pont a HÉV-en ült. Azt mondta neki, hogy menjen be a Magyar Olimpiai Bizottságba akkreditációt intézni, mert szombatig van rá lehetőség, de nem mondta ki, miért.

Tamás később felvilágosított arról, mennyire nem akarta ezt, és vissza is kérdezett azonnal:

– Kinek az akarata vagy döntése ez?

- Gyurié.
- Biztos? Mert én csak úgy vállalom, ha Gyuri szeretné.
- Igen, KOZMANN GYURI TÉGED VÁLASZTOTT.
- Jó – válaszolta Tomi –, felhívom Gyurit.

Robi erre azt kérte, hogy ne tegye.

Tomi úgy megilletődött, hogy se szó, se beszéd leugrott a HÉV-ről, majdnem rácsukódott az ajtó, ráadásul a csapattársai-val utazott, a tragédia miatt ugyanis senki sem akart egyedül lenni, és csak céltalanul lődörögtek jobbra-balra. A többiek nem is értették, miért ugrott le a szerelvényről.

Még szerdán lementem Paksra, a családomhoz, akik szintén nagyon kiborultak, és féltettek. Félték attól, hogyha nem állok rajthoz, akkor otthon megőrülök, és nem bírom feldolgozni.

Akkor este a paksi kenusok és az egyesületek csináltak nekem egy összejövetelet az egyik barátom kertjében, ahol kötetlenül tudtunk beszélgetni, persze nem a tragédiáról, inkább a jövőről. Régi, összetartó kör a mienk, így megpróbáltak mentálisan segíteni, és tanácsokkal ellátni. Én természetesen nagyon meg voltam zavarodva, de jólesett.

Ott volt a paksi csapat vezetőedzője, Bedecs Feri, aki tulajdonképpen nekem is főnököm Pakson, és elkezdte tőlem kérdezgetni, hogy ki is Kiss Tamás, mert nem szerepelt azon a hét főből álló listán, amelyet lehozott a Nemzeti Sport: hogy ki is lehet a párom.

Igyekeztem Tamást a lehető legjobb színben feltüntetni, de jött a vízváltató kérdés:

- Megy kétezren 9 perc alatt?

Azonnal rávágtam:

- Igen.

Ez egy alapkérdés a kenusoknál, ha megmondod mennyit mész 2000 méteren, azonnal mindenki tudja, milyen kenus vagy. Ez egy alapszint, egy mérce, a kilenc perc.

De közben tudtam jól, hogy rekordja csak 9.01.

Nagy csönd lett az asztalnál, és mindenki rám szegezte tekintetét, én hallgattam, majd egy kis szünet után megszólaltam:

– Na, jó, nem megy.

Mindenki elkezdett röhögni, de nem rosszindulatból, hanem jókedvre akartak deríteni. Szeretnek nagyon, és ez rengeteget segített akkor.

Jó volt velük együtt lenni, hiszen ott kezdtem pályafutásomat, a mai napig a Paks kenusa vagyok, mindig számíthattam a klubomra és a csapatra, az edzőkre, a vezetőkre és a régi társaimra.

– Csak, hogy tudd – mondom Dittmernek – Tamás már a következő edzésen 8.57-et ment.

Másnap – emlékszem éppen Pakson, a szüleimnél voltam, az ágyban feküdtem, és felhívtam Tamást, aki csak annyit kérdezett:

– Ez komoly?

Én nem akartam konkrétan beszélni róla, úgyhogy vissza-kérdeztem:

– Mi?

Erre ő:

– Hagyjuk!

És elkezdtünk másról beszélgetni, majd váltottam, és neki-szegeztem a kérdést:

– Figyelj, Tamás! Lenne itt egy komolyabb feladat, mint a fűnyírás. 1000 méter páros. Na?

Csak annyit mondott:

– Te akarod?

– Igen – válaszoltam, és le is tettük.

Pénteken reggel feljöttem Pestre, elhatároztam, hogy lemegyek egyedül egyet evezni. Olyan időpontot akartam keresni, amikor

a lehető legkevesebben vannak. Általában a délutáni edzések háromkor kezdődnek, mindenki akkor száll vízre.

Pokoli volt a kenuba betérdelni, a stég mellett elmenni, ahol Koló két nappal ezelőtt elment.

Mindenki nézett és bámult rám. Legszívesebben éjjel menten volna le edzeni.

Szinte láttam az emberek fürkésző tekintetén, hogy vajon én most mit érezhetek, mire gondolhatok.

Nagyon zavart, de a vízen, ahogy elkezdtem felfelé evezni, még rosszabb lett, kavartak bennem a gondolatok, eszembe jutott a keddi nap és egy csomó minden...

Tomi is edzett, aztán kijött a partra.

Nehezen indult a beszélgetésünk, mindketten tartottunk tőle. Leültem a lépcsőre, Tomi mellém, és csak annyit kérdezett:

– Most mit mondjak: köszönöm vagy bazd meg?

Én csak annyit reagáltam:

– Majd Kínából hazafelé, a repülőúton eldöntöd.

Mintha egy gát átszakadt volna, elkezdtünk beszélgetni.

– Segítetek mindenben – bízattam. – Együtt intézzük a dolgokat, hozlak-viszlek kocsival, és mostantól mindenben rám kell hallgatnod.

– Nem fogsz csalódni, mindent úgy teszek, ahogy kéred – válaszolta.

Szombaton edzettünk először együtt.

Kihoztuk az olimpiai hajót, ezt Kolóval nemrég kaptuk, csak egyszer használtuk előtte. Korán mentünk, reggel hétre, hogy ne találkozzunk senkivel.

Bevillant, hogy eddig mindig VELE térdeltem be, emlékszem, amióta azon a bizonyos versenyen elhangzott szájából, hogy Kolonics-Kozmann, minden vízre szállásunkkor ez lebegett előttem.

Ritkán néztem hátra a hajóban, mert az hátráltatja az evezést, de amikor ez megtettem, láttam azt az iszonyatos energiát,

amellyel dolgozik. Ilyenkor büszkeség és erő töltött el engem is, éreztem, hogy milyen elementáris erővel tolja alám.

Emlékszem, videót akartam róla készíteni, azt gondoltam, hogy felszerelem a hajóra egy kamerát, és felveszem Kolót, ahogy dolgozik. Lenyűgöző látvány volt.

Szinte hallom, ahogy tiltakozott volna:

– Mit szórakozol, itt ez nem videós szakkör!

Tuti, valami ilyet oltott volna rám.

Ne vegyék úgy, hogy ez ömlengés, így éreztem mindig is irányában. Kevés embernek adatik meg, hogy a példaképével dolgozhat, sportolhat, vagy állhat rajthoz. Nekem ez megadott, mindenem ez volt.

Tamás is megijedt, hogy hova kell beszállnia. Arra kértem, hogy most zárjon ki mindent. Ez sikerült is neki. Érdekes volt, Koló hajóbeállításai majdnem megfeleleltek neki.

Vízre szálltunk, össze-vissza eveztünk, csapkodtuk a vizet, és összetörtük teljesen a mozgást, nem volt ritmus, se egyensúly, semmi.

Szóltam, hogy menjünk egy iramot, nem volt jó az sem.

Sütött a nap, tiszta, derült volt az ég, az nem lehet, hogy ne menjen. Mennie kell.

Erre elmondtam Tominak, miben változtasson, hogy evezzen. Megbeszéltük, hogy azt a stílust próbáljuk leutánozni, melyet én Kolótól tanultam, lassú-hosszú húzásokat. Tamás jó katona módjára úgy tett, ahogy kértem. Teljesen alkalmazkodott hozzá, és az egész helyzethez.

Megint mentünk egy iramot.

Meglepődtem.

– Ennyi az egész? – kérdeztem magamban. – Elmondom, és máris megcsinálja?

Azért tisztában voltam vele, nem ilyen egyszerű.

Próbáltam neki magyarázni, hogy lazán csinálja, mert ezer

mért nem lehet görcsösen végigevezni, pláne így, hogy neki ez a mozgás új, leginkább 800 méter után nem, amikor már minden lehetséges probléma felmerül.

Tomi válasza gyorsan jött:

– Nekem ez jó, nem erőlködöm egyáltalán.

Megjött Robi is, és közösen is elmondtuk neki, hogy nincs elvárás felé, és nem számít az eredmény, ne is akarja Kolót helyettesíteni, mert nem fog menni.

Tomi jól fogadta ezt is, s mindenben alkalmazkodott.

Utána egyre jobb iramokat mentünk, sőt elkezdtünk már pályákat is evezni. Jól alakult, na persze, a körülményekhez képest..

Hétfőn délelőtt egyéniben eveztünk, délután meg már megint párosban. Robi mellé a motorcsónakba beült Edvin is, hogy figyeljék a mozgásunkat.

Egyből elkezdtek dicsérni:

– Szépen fut a hajó, és jól néz ki kívülről.

Én úgy gondoltam, átlátok ezen, miért dicsérnek, miért nem a száraz igazságot mondják. Természetesen tudtam, hogy jót akarnak, de engem ott, akkor ez zavart.

Edvinnel négszemközt is beszéltem, de ő továbbra is biztatott, kitartott véleménye mellett.

Aztán teltek-múltak a napok, edzéssel és munkával, majd csütörtökön jött az első időmérő pálya. Tamással átbeszéltük, mit, hogyan kell tennie.

Azt akartam, hogy kövessük, amit Kolóval csináltunk, mert az már bevált.

Bemelegítettünk.

– Figyel, a rajtot kihagyjuk! – mondtam.

– Oké – bólintott.

Tudtam, hogy azt külön kell még gyakorolni.

– Simán elindulunk, ahogy tudunk.

Közben megjött Robi is a motorcsónakkal, nekem ő nagyon

sokat tudott edzéseken segíteni, mert folyamatosan mondta instrukcióit, melyekre valamikor én magam kértem. Valaki nem szereti, ha közben kiabálnak hozzá, számunkra viszont kifejezetten fontos volt.

Már a rajtot is olyan dühösen tudja bekiabálni, hogy teljesen felpörög tőle az ember.

– Most – gondoltam – ennek különös hasznát vesszük.

Robi el is indított minket, ahogy kell, de mivel még nem állt össze a rajtunk, lassan indultunk el, és Tamás pont csuklott is egyet. Mivel én vagyok a stroke, igyekeztem a tempót diktálni, és ritmust felvetetni Tamással, de abban a pillanatban Robi üvöltött:

– Szar volt a rajt, tovább!

Ezt megszokásból tette, hiszen nem tudta: mi megbeszéljük, hogy a rajtot kihagyjuk.

Magamban meg is jegyeztem:

– De jó így elindulni!

Összességében viszont én ezt a nyers őszinteséget szeretem Robiban, engem ez mindig feltüzel.

Nagyon jól sikerült a pálya, nem fáradtunk el utána sem, jól osztottuk be az erőnket. Attól féltem, hogy Tamás 500 méter környékén kikészül, és berövidül, de nem. Végig bírta, majdnem olyan volt, mintha a Kolóval mentem volna.

Robi a pálya előtt azt mondta:

– Jó lenne 3.40 alá betenni.

Mi éreztük, hogy jó volt, de az időt még nem tudtuk.

Jött felénk a motorcsónakkal, nagyon zihált, és zaklatott volt. Nem is tudtam, mi lehet a baj, már féltem, hogy leszúr minket. El is kezdte:

– Miért nem azt csináljátok, amit mondtam?!

Tamás megijedt, de én éreztem ebben az iróniát. Ismertem. Lihegve kérdeztem:

– Mennyi lett?

– 3.26 – válaszolta.

Erre egyikünk se számított, jó volt Robi szemében újra csillogást látni.

Ezután többet nem merültek fel bennem a kételyek az indulással kapcsolatban.

Mindennap edzettünk, és ügyeket intéztünk, nem beszélünk a tragédiáról, de talán azért, mert nagyon friss seb volt.

Az utolsó héten lementük Szegedre, ott készült a válogatott. Nekem ismét egy szembesülés volt, hogy minden megy tovább, mindenki edz, versenyez, nevet. Megsértődtem, majd újra az a dal jutott eszembe: the show must go on.

Miután visszajöttünk Szegedről, folytattuk az edzéseket. Mentünk 3.24-et is, és folyamatosan jártunk Mártához.

Engem Koló vitt el először, egyébként is ő volt az első élsportoló Magyarországon, aki nyilvánosan felvállalta, hogy sportpszichológushoz jár, ezért mindenki nagyon felnézett rá. Ettől kezdve a sportolóknak ez természetessé vált, és többet senki nem titkolta. Márta is hálás volt neki.

Megmondtam Tamásnak, hogy mi is elmegyünk. Ő erre azt válaszolta:

– Nem hiszek ezekben a dolgokban, és nem szeretnék jönni.

– Oké, rendben, hogy nem hiszel benne, de megbeszéltük, hogy azt teszed, amit mondok. Bízol bennem?

– Igen.

– Akkor egyszer gyere el, egyébként sincs tapasztalatod ebben a dologban.

Természetesen elmentünk, és Tamás is hamar belátta, hogy Márta milyen sokat tud hozzátenni a munkánkhoz.

Kiss Gyuri segítségét is kértem, ő is kezelésbe vett minket azonnal. Ez két mentáltréning keretében zajlott, az első egy kemény délutáni edzés után volt a csónakházban, az erkélyen, a Dunára nézve.

Nagyon fárasztó volt, de annál hatásosabb. Ez egy iszonyú kemény meeting volt, Gyuri nagyon megdolgoztatott minket. Tamás nagyon kikészült, a fáradtság, a feszültség, az ideg olyan szinten volt már benne, hogy nem bírta már magában tartani tovább. Kidobta a taccsot, kiborult, de legalább kijött belőle minden feszültség.

Utána hazavittem, másfél napig nem evett, nem beszélt a szüleivel.

Édesanyja titokban vette fel velem a kapcsolatot, nem volt egyszerű megnyugtatni egy aggódó anyát egy ilyen helyzetben.

Mindkettőnkön nagyon nagy volt a nyomás, nem volt erőnk senkivel beszélni. Nagyon sok volt a tragédia és az utána lévő fizikai és lelki terhelés.

Pénteken Csepelen tartottak az öregfiúk egy búcsúztató estét, ami szomorú volt, mert Koló ezeken szeretett részt venni, és állandóan mentek a hangos viccelődések, zrikák, szivattuk egymást. Mindenki tudta, hogy ezzel az esttel nemcsak minket búcsúztattak el, hanem valami mást is.